

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Svatil in dopis se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacija in inzerati pa: Upravništvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 47.

V Ljubljani, dne 22. novembra 1917.

Leto XXX.

Zoper dvoboj.

Kratko smo že omenili, da je naš cesar prepovedal dvoboj. A reč je tako važna, da se moramo še nekoliko pri njej pomuditi.

Dvoboj sega v stare divje čase nazaj, ko so si ljudje sami delali pravico s pestjo in krvjo. Državna oblast je bila še prezlaba, in ni bilo še pravih sodišč. Pozneje se je to ohranilo še med vitezi, ki so tako radi razkazovali svojo moč. Če je niso mogli kazati na vojski, so jo boj. Ko so pa bile državne razmere že davno urejene in so postave varovale čast državljanov in kaznovale žaljenja, se je plemstvo še držalo stare razvade. Plemiči so mislili, da so vse nekaj več kakor drugi ljudje. Saj mnogi tako še dandanes mislijo. Tudi so imeli in še imajo svoje posebne misli o časti. Mnogim se največji grchi ne zde nič zoper čast, a majhno žaljenje, kaka nepremišljena beseda, časih že, če plemič plemiča malo postrani pogleda, se jim zdi nekaj tako strašnega, da kar vpije po krvi. Ker državne postave takih malenkosti že od nekdaj niso mogle kaznovati s smrtno, so si plemiči v svoji vzvišenosti mislili, da si morajo sami delati pravico, in so si jo delali z dvobojem.

Ker so bili plemiči navadno v svoji mladosti vojaki, častniki v armadah, so zanesli dvoboj tudi med armado. — Dvoboj seveda krivice in pravice prav nič ne izkaže. Dvoboj pokaže srečo, morda ročnost in moč, poštenja in nepoštenja pa ne. Kolikokrat se je primerilo, da je poštenjak, ki se mu je krivica zgodila, v dvoboju padel, žalivec je pa odšel zmagovalno z bojišča! Le kri, mislijo taki plemiči, more oprati čast. Kje jo v takih primerih opere? Bolj močan, bolj ročen in srečen izpirjenec

žalivec ima čast in življenje, žaljeni poštenjak je pa izgubil oboje! Zato je Cerkev te dvoboje, ki so se bolj in bolj razpasli, ostro prepovedala. Tridentinski cerkveni zbor jih je imenoval naravnost »hudičevo iznajdbo«, ker so provzročali toliko hudega v človeški družbi. Saj je tudi zoper božjo postavo, če človek premišljeno, brez resnične potrebe, ko se brani v sili, drugega ubije. Dvoboji so torej zoper peto božjo zapoved: ne ubijaj! Zato jih je Cerkev ne le prepovedala, temveč je naložila nanje težke kazni. Kdor se spusti v dvoboj, a tudi, kdor drugega na dvoboj izzove, pokliče, in že, če pri dvoboju kakorkoli pomaga, je iz Cerkve izobčen. Še Pij IX. in Leon XIII. sta ponovila to prepoved in kazen. Tudi svetna oblast je videla, da so dvoboji grda razvada. Pri nas jih je prepovedal cesar Matija leta 1617, češ da je dvoboj pretepanje in zato kazniv, kakor je kaznivo vsako drugo pretepanje. Cesarica Marija Terezija je zagrozila vsakemu, kdor bi se spustil v dvoboj, s smrtno kaznijo. A nesreča je bila, da si je napravilo vojaštvo svoje častne postave, in tako so se vojaki kljub božjim in državnim postavam naprej dvobojevali.

Pametni Angleži so si sami pomagali. Ker so bistro spoznali, da se z dvobojem čast ne da rešiti, da so dvoboji res le neko objestno in ošabno protipostavno pretepanje, so se združili proti dvobojem v veliko zvezo. Vsak, ki je vstopil v zvezo, se je zavezal, da se ne bo nikdar dvobojeval, in da bo vedno in povsod zoper dvoboj. Tako so na Angleškem dvoboji sami po sebi prenehali.

Pri nas so tudi poskušali s takimi zvezami, a je malo pomagalo. Vojaštvo se za te zveze ni brigalo in so je dvobojevalo naprej po svojih častnih postavah. Te postave so bile take, da so človeka silile v dvoboj. Na primer, bivši »Slo-

venčev« urednik je bil rezervni častnik. »Narodov« urednik, tudi častnik, ga je najbrž nalašč razžalil, da bi ga bil moral »Slovenčev« urednik poklicati na dvoboj. Ta, pošten katoličan in državljan, tega ni mogel in smel storiti, ker bi bil dvoboj zločin proti božjim in državnim postavam. Prišel je pred vojaško častno sodišče. To mu je pa reklo: ali — ali! Ali dvoboj — ali pa izgubi častniško službo. Mož katoličan je pustil rajši častniško službo. Ko je izbruhnila svetovna vojska, je moral kot navaden vojak na vojsko in je sedaj v ruskem ujetništvu.

A tako niso delali samo z navadnimi našimi ljudmi, ampak tudi s katoliškimi plemiči iz najodličnejših rodbin. Pred nekaj leti so vrgli iz naše armade grofa Ledohovskega, ker se ni hotel dvobojevati. Ta grof je iz odlične poljske rodbine. En sorodnik, najbrže stric, je bil kardinal v Rimu. Drug sorodnik, ki je bil deček na cesarskem dvoru, je sedaj vrhovni poglavar Jezusove družbe.

Naš sedanji cesar Karel, v vsem zvest sin katoliške Cerkve, je sklenil tudi tu napraviti konec. Na dan sv. Karla Bor., 4. novembra, torej na svoj godovni dan, je izdal na vso armado povelje, ki z njim vsem in vsakemu prepoveduje dvoboj. Pri tem se izrečno sklicuje ne le na državne, marveč tudi na božje postave. »Moja armada, pravi, je iz starih časov sprejela in ohranila dvoboj. A to, da je dvoboj staro izročilo, nas ne sme zavajati, da bi delali proti pameti, proti božjim in državnim postavam. Dvoboj v naših časih bi bil tudi zločin zoper domovino, ki moč tako potrebuje in ne more dopuščati, da bi se na tak način slepo zapravljalo življenje. Kake žalive naj poravnavajo častna sodišča po časti in vesti brez dvobojev. Kdor res vitežko misli, se bo

takim častnim razsodbam rad uklonil. Dvoboj pa prepovedujem!»

Slava krščanskemu vitezu, cesarju Karlu, ki je neustrašeno vsemu svetu povedal, da ne more biti častno, kar je proti božji postavi!

Pregled po svetu.

Volitev delegacij. Ker imamo pod našim cesarjem dva državna zbora: na Dunaju in v Budimpešti, izvolijo poslanci obeh zbornic posebne odposlance ali delegate, ki obravnavajo skupne zadeve v delegacijah, in sicer enkrat v Budimpešti, enkrat na Dunaju. To pot bodo imeli skupno zasedanje na Dunaju. Pričetek bo že 3. decembra. Pri volitvah v to zastopstvo se pojavi vselej kaj nesoglasja. Tako se je zgodilo tudi 12. novembra, ko je bilo to vprašanje na dnevnem redu. Zastopniki slovenskih dežel so naslednji poslanci: za Goriško — Josip Fon (namestnik dr. A. Gregorčič); za Štajersko — vitez Pantz; za Istro dr. M. Laginja (nam. V. Spinčič); za Koroško — Waldner; za Trst — Pittoni; za Kranjsko pa dr. A. Korošec. Ker se je na shodu vodstva S. L. S. dne 18. septembra sklenilo, naj državni poslanci S. L. S. poverijo delegacijski mandat načelniku stranke dr. Ivanu Šusteršiču, a se to ni zgodilo, je dr. Šusteršič prijavil svoj izstop iz »Jugoslovankega kluba« ter ta korak utemeljil v sobotnem »Slovincu«. Enako je storil tudi poslanec Jaklič. — Obadva poslanca sta pa izjavila, da bosta tudi izven kluba delovala po svojih močeh za uresničenje deklaracijskega programa z dne 30. maja.

Italija. Zmerni državniki v Italiji prihajajo zopet do veljave. Te dni je poklical italijanski kralj na razgovor znanega bivšega ministra Giolittija, ki je bil odsvetoval, da bi se Italija zapletla v vojsko, a je imel toliko nasprotnikov, da se je moral umakniti iz Rima. Vsi prejšnji njegovi protivniki so jeli zopet občevati z njim. Giolittija je obiskal tudi ministrski predsednik Orlando. Sodijo, da bo Giolitti s podporo združenih mirovniških strank zahteval, naj bi se pričeli pogajati za mir.

Framazonsko ministrstvo. Na Francoskem imajo zopet nove ministre. Med njimi so, kakor kažejo imena, večinoma sami framasoni najhujšega kalibra, kar pomeni, da bi radi boj zoper osrednje države še nadaljevali. Ministrstvo je tako-le sestavljeno: Predsedstvo in vojsko ima znani Clemenceau, ki je star že 75 let, a še vedno bojevit ter radikalen do skrajnosti. Dalje so sprejeli: Pams notranje zadeve; Pichon vnanje stvari; Lebrun finance; Clememet trgovino; Augagneux nasebine; Dauria poljedelstvo; Lafferè šolstvo; Loucheux prehrano; Claveille javna dela. — Prejšnji ministrski predsednik je odstopil zaradi napadov v tajni seji francoske zbornice. Bil je komaj par mesecev na krmilu.

Razpad Rusije. Odkar je stopil na noge vojaški in delavski odbor, stoji Rusija pod težo državljanske vojske. Dne 10. novembra je bila prava bitka pred Petrogradom. Hud boj se je raz-

vnel med četami prejšnje vlade (Kerenski) in med pristaši mirovne stranke. Bilo je nad 1000 mrtvih. Kdo je pa prvi zmagalec, se pa ne more natanko dognati. Enaka rabuka je bila tudi v Moskvi, kjer se je pojavil znani Kornilov kot zaveznik Kerenskija; pridružil se jima je tudi poveljnik kozakov — Kaleđin. — Po teh rabukah je šlo sedem odposlancev petrograjskega delavskega sveta v ruski glavni stan. Vse kaže, da je velik del oborožene moči za novo, mir obetajočo stranko. Kerenski je ba je nedavno izustil besede: »Raje umrjem, nego bi se podvrget volji Ljenina.« Ljenin in njegova družba je nastopil z geslom »Takojšnji mir«, — Kerenski se pa drži načela »Z entento do končne propasti osrednjih držav«. Po vsem soditi se za stalno ne bo obdržal ne Ljenin in še manj Kerenski; za zdaj je pa volja vseh, ki si žele konca krvavega klanja, da bi Kerenski ne obdržal premoči.

Državljanska vojska se je zdaj že razširila po vsi ruski državi.

Poročila iz Rusije so še vedno tako zmedena, da si ni moč ustvariti prave slike. Pišejo, da je bil Petrograd v plamenih, da je v bojih okrog Moskve bilo čez 2000 mrtvih. Enako krvavi boji so bili tudi v Kijevu in drugod po deželi. — Pričakuje se, da se proglasi za neodvisno Finska dežela, kjer je tudi zavladala državljanska vojska. Enako so baje že proglasili neodvisnost tudi v Kijevu in Ukrajini. — Kerenski je bil, kakor smo izvedeli ob sklepu lista, poražen in je pobegnul.

Svetovna vojska.

Naše čete trajno napredujejo med Brento in Piave; več italijanskih čet odrezanih. — Zaporne trdnjave ob Brenti zrušene. — Krvavi boji pri Aslago. — Ob izlivu Piave udrih honvedi na desni breg. Italijani poskušajo tukaj s protinapadi. — Naše bojno brodovje podpira armado. — Napad angleškega brodovja na nemško obalo odbit. — V Rusiji državljanska vojska.

VOJSKA Z ITALIJO.

Vojni položaj v Benečiji usoden za Italijane. Ves svet z napetostjo zasleduje dogodke na italijanskem bojišču. Pretečeni teden sicer ni bogat na velikih vojnih dogodkih, vendar pa je odločilen za nadaljnje dogodke. Na vzhodnem bregu reke Piave so se ustavile one naše armade, ki so v naglici prodirale po beneški ravnini. Tem armadam je nujno potreben oddih, da se pripravijo za nove boje. Čete so tako hitro prodirale, da jim težka artiljerija in municijski treni niso mogli slediti. Deževno vreme je zmeččalo ceste; težki avtomobili so jih tako razrili, da je ves promet

po njih silno otežkočen, mostove so Italijani porušili in železnice razdrli. To ozemlje je polno prekopov, rek in potokov, ki čeznje vodi nebroj mostov; te morajo sedaj naše tehnične čete popravljati, ali čisto na novo napraviti — in tako je ves dovoz silno omejen. Brez težkih topov in municije je pa prodiranje silno nevarno, za kar imajo naši vojskovodje svarilen zgled že iz začetka vojske. Ko so Nemci prehitro prodirali proti Parizu, so naleteli na francoske rezerve s številno artiljerijo, ki so jih vrgle daleč nazaj. Za naše armade je nujno potrebno, da se iznova urede in potem z vso silo udarijo na sovražnika.

Toliko hušje je pa udarjala v zadnjih dneh na Italijane s severa Hötendorfova armada skupno s Krobotinovo skupino in jih korak za korakom potiska z visokih, utrjenih gora proti dolini.

Italijani so v velikih škripcih. Njih vojni položaj je tako nevaren, da bi bilo zanje najbolje, kolikor mogoče hitro se umakniti od Piave čez Brento do Adize, ker sicer dožive lahko ob Piave zopet silen polom. Njihovi zavezniki jim to tudi nujno svetujejo in baje nočejo poslati svojih čet v boj naprej od Adize. Toda k umiku do Adize se Italijani ne morejo tako lahko odločiti, s tem bi morali popustiti svoja najlepša mesta — Benetke, Padova in Vičenco. Kaj bodo storili še ni gotovo, zelo verjetno pa je, da se bodo morali v kratkem umakniti od reke Piave.

Odrezane italijanske čete v gorah. Sodelovanje naših armad je bilo res vzorno; kakor kolesje v uri, tako so zaveznške armade v gorah vse v medsebojnem soorazumu delovale, čeprav so bile ločene po visokih planinah. V sled skupnega sodelovanja vseh armad je bilo odrezanih v raznih dolinah več italijanskih skupin. Te so se borile z eno našo armado, med tem časom jim je prišla pa že druga za hrbet in sovražnik je naenkrat začuden spoznal, da je obkoljen in se je moral vdati. Tako so naši severo Belluna v dolini reke Piave zopet vjeli celo italijansko divizijo. Podoben usoda je doletela tudi nek italijanski pešpolk, ki se je umikal po dolini Cordevole, severozapadno od Belluna; ves pešpolk je prišel v ujetništvo.

Uspehi med Brento in Piave. Od Feltra in Fonzaso so prodirale združene skupine Hötendorfove in Krobotinove armade v gorovja proti jugu. Na visokih gorah, ki so pokrite že s snegom in ledom, se sovražnik trdovratno brani, toda njegov odpor je zastoj; vsa naša sila se nevzdržno vali proti jugozapadu in potiska sovražnika z gore na goro. Osvojila je gore Monte Peurna in Monte Cismno in stopila v stik z onimi četami, ki v dolini Brente pritiskajo na sovražnika.

Zrušene italijanske utrdbe v Brenti. Italijani so v mirnem času zgradili mogočne oklopne utrdbe na strmih gorah ob Brenti — v tako zvani dolini Sugana. Takoj ob državni meji so zapirale našim četam prodiranje mogočne utrdbe na Col di Campo in severovzhodno od tod na Col di Lana; najmogočnejše utrdbe pa so Italijani sezidali pri Primolano. Vse te trdnjave so se zrušile pod našimi težkimi granatami. V naskoku so jih osvojile naše čete ob dežju

in snegu ter zasedle že mesto Cison ob Brenti.

Krvavi boji na planoti Sedmih občin. Naše napredovanje med Brento in Piave grozi italijanskim armadam ob Piavi, toda tudi črta ob Brenti ni zanje več varna, ker jo ogrožajo Hötendorfovi voji od strani na planoti Sedmih občin. Tu se bijejo zadnje dni najbolj krvavi boji. Visoke gore, med njimi Monte Meletta so z naskokom in v ročnem metežu osvojile zavezniške sile. Italijani so spoznali, da jim tu grozi največja nevarnost, zato skušajo s srditimi protinapadi ustaviti naše napredovanje in tako se v zadnjih dneh razvijajo nad vse krvavi boji pri Asiagu in severovzhodno od tod.

baterije so sicer krepko odgovarjale, toda zadele niso nobene ladje. Od Benetk je priplul oddelek italijanske mornarice, ki se je pa brez boja vrnil nazaj.

RAZNA BOJIŠČA.

Na zapadnem bojišču neizpremenjen položaj. Francozi in Angleži od časa do časa vprizore kak napad, toda brez uspeha.

Rusko-romunsko bojišče je mirno.

V Macedoniji so se Francozi na nekaterih mestih umaknili, da skrajšajo bojno črto, ker so najbrž odšle italijanske čete domov na pomoč stiskani domovini. Tudi pri Valoni se je sovražnik umaknil na par mestih.

Zvesta tovariša. — Straža in pes čuvaj ob pripravi za alarm.

Boji ob izlivu Piave. Ob južnem delu te reke so naše čete že na več krajih prišle na desni breg reke. Ob morju so ogrske čete udrle čez glavno strugo Piave do nje-nega stranskega toka Sile in groze, da prodro čez lagune in ob obali v Benetke. Italijani so v tem prostoru organizirali trdovratno obrambo; vrgli so se s protinapadi na naše čete in jih mestoma celo nekoliko potisnile nazaj proti reki.

Sodelovanje naše mornarice. Napredovanje naših armad na suhem podpira in spremlja naša mornarica ob obrežju. Ob izlivu Piave v morje so postavili Italijani več baterij pri Cortelazzo. 16. novembra je priplul oddelek naše mornarice in s težkim ognjem obstreljeval italijansko postojanko. Naši topovi so dobro zadevali. Italijanske

Brezuspešen napad angleške mornarice. Med Angleži se čujejo pogosto glasovi, zakaj njih silna mornarica ne napade nemške obale. Toda tekom treh let svetovne vojske si ni niti enkrat upala angleška admiraliteta poslati svojih pomorskih sil proti nemški obali. Še le 17. novembra so si prvič upali Angleži približati se nemški obali, da bi udrli v zaliv pri Helgolandu. Nemške stražne ladje so kmalu opazile angleške bojne sile in Nemci so takoj uvedli protisunek, pred katerim se je angleško brodovje moralo umakniti.

Tedenske novice.

Cesarska dvojica v Trstu. Dne 16. novembra se je pripeljal naš cesar v Trst, kjer je skupno s cesarico Zito sprejel odposlanstvo trgovcev, industrije in obrti. Cesarska dvojica se je dalj časa razgovarjala z vsemi člani odposlanstva. Ko sta stopila cesar in cesarica nekoliko na balkon namestištvu, ju je velikanska množica navdušeno pozdravljala. Naslednji dan se je peljal cesar na vrh gore Sv. Gabrijele, kjer so naši vojaki delali čudeže z junaško brambo te ogrožene točke.

Zahvala Bogu. Prve besede našega cesarja, ko je ob nesreči dne 10. novembra prišel iz valov na suho, so bile: »Hvala Bogu in Mariji ter vam rešitelji moji, za rešitev. Moje življenje in življenje mojih zvestih je viselo na niti. To je pač vojska, ki zahteva marsikaj od nas.«

Za jugoslovansko deklaracijo se še vedno oglašajo naše slovenske občine. Zadnji čas so poslali tozedeve izjave občinski odbori v Radovljici, Predtugu, Lencovem, v Lescah, na Breznici, v Mošnjah, na Koroski Beli, v Boh. Bistrici, Ratecah, Podnartu, na Dovjem, v Šmarci, na Rovih, v Dednem dolu, Črnomlju, Zgor. Tuhinju, v Leskovcu, dalje predstojništvo občine Lipljene, Kroke in Dol. vasi pri Ribnici.

Novi ravnatelji na kranjskih srednjih šolah. Na ženskem in moškem učiteljsčju v Ljubljani je imenovan prof. dr. A. Dokler; na II. ljubljanski državni gimnaziji je postal ravnatelj dr. Stanislav Bek, ki je doslej vodil idrijsko realko; za Novo mesto je cesar imenoval prof. Josipa Westera; na ljubljansko realko pride kot ravnatelj prof. Karel Korá.

Društvo za varstvo vajencev v Ljubljani napreduje. Želeti bi bilo splošnega zanimanja za ta prepotrebni ustanov. Kanonik dr. Lavrenčič, dekan kamniški, je daroval kot društveni ustanovitelj 100 K — v spomin na tovariša-poslanca dr. J. Ev. Kreka.

Nesreča. V Mali vasi pri Ljubljani sta se zadušili dve štiri- in petletni deklici družine Kos. Oče je delavec v tovarni, mati je šla nabirat drva, otroka sta pa steknila užigalice in po nesreči zažgala posteljo. V dimu sta se oba zadušila.

Zemeljsko valovanje. Meseca oktobra so se v krškem okraju petkrat ponovili potresni sunki; potres 11. oktobra zvečer je bil izredno občuten.

Nesrečna smrt. Dne 14. novembra je utonil v Krki posestnik Franko Franc iz Mršeče vasi pri Škocijanu. Ko se je peljal domov mimo narasle Krke, je privozil na neko udrtno. Deroča voda je potegnila voz, konja in njega za seboj. Nekaj časa je plaval, nato pa omagal. Pokojni je bil vrl krščanski mož. N. p. v. m.!

Daleč smo prišli! V Zatičini na Dol. je nastavljen železniški uradnik, ki ne zna nič slovenskega. Ljudje si morajo pomagati s tolmačem. Ni čuda, če tudi med ljudstvom prodira misel za samostojnost Jugoslovanov pod habsburškim žezlom.

— Umrl je dne 19. nov. po daljšem bolehanju posestnik in občinski odbornik

Matevž Lovko v Cerknici v starosti 70 let. Pokopali so ga v sredo dopoldne. Naj počiva v miru!

Vojaške novice.

Rešilci cesarjevi — odlikovani. Vsem častnikom in moštva, ki je bilo kakorkoli udeleženo pri rešitvi cesarjevi, ko je avtomobil zdrknul v deroč potok, je cesar Karel podelil visoka odlikovanja.

Generalni polkovnik pl. Borojevič se je ob slovesu od Postojne zelo pohvalno izrazil o zadržanju ondotnega prebivalstva, duhovščine, uradništva, učiteljstva, avtonomnih korporacij in sploh vseh javnih nameščencev, ki so s priznanja vredno vztrajnostjo prenašali težke vojne žrtve.

Božična darila. Priprave, da se tuudi letos za Božič obdarimo naši odlični vojaki, so po ljubljanskih dekliških šolah že v razveseljivem poteku. Raje bi seveda videli, če bi mogli naše bojovnike za mirovno zmago obdariti že skoraj na domu.

Za vojne kurata je imenovan frančiškan P. Ivan Tominec in g. Slamič Fr. iz tržaške škofije, g. V. Turk, kaplan v Gorjah.

Pogreša se iz 11. soške ofenzive pionir Anton Matko, k. k. Ldst. Inf. Baon 152, 4. Komp. Kdor bi vedel povedati, kje bi bil navedeni, naj blagovoli sporočiti njegovi ženi Mariji Matko, Zbure, pošta Šmarjeta, Kranjsko.

Iz ruskega ujetništva se je oglašil po dolgih 27 mesecih vojak Jožef Vidmar iz Begunj pri Cerknici. Nahaja se v Sibiriji in piše, da je zdrav in da se razmeroma dobro počuti.

Iz dežele citron pošilja iskrene pozdrave Angel Forčić ter pristavlja: »Je res tukaj polno citron. Signor Pepino gre še zmerom proti domu. Pustil nam je vsega dovolj, kar nam nič ne škoduje.«

Bojišče. Na soškem bojišču je dal življenje za cesarja in domovino Leopold Bučar iz št. Jerneja. Pokojni je bil vzoren mladenič; rad je prebiral dobre knjige in časopise. Za njim žalujejo zlasti starši, ki jih je iskreno ljubil. — Na Romunskem je umrl vojak Franc Buh iz Črnega vrha nad Polhovim Gradcem. Pokopan je blizu kolodvora Focsani na vojaškem pokopališču.

Kardinal v strelskih jarkih. Katoliški nadškof v Vestminsteru na Angleškem, kardinal Bourne se je bil podal nedavno na francosko bojišče, kjer je obiskaval angleške katoliške vojake. S čelado na glavi in z masko zoper strupene pline je prišel celo v prve vrste, dasi je bil v nemali nevarnosti. Katoliškim vojakom je pridigoval ter delil versko tolažbo v sv. zakramentih.

Cadorna, ki so ga bili poprej polni vsi resni in šaljivi časopisi, se je torej umaknil v zasebno življenje; pri vojski ne mara več sodelovati.

Kdo je kriv? Te dni sta se mudila v Parizu Lloyd George in italijanski naučni minister. Pri raznih posvetih se je povdarjalo, da je needinost kriva itali-

janskega poraza. Zdaj se vale po vseh železnicah in potih francoski in angleški vojaki, topovi in strelivo čez Alpe. V milanskem gledišču so se bratili angleški, francoski in italijanski vojaki. No, v »teatru« naj se le bratijo!

Vojna statistika. V bavarskem deželnem zboru je izjavil poslanec Segitz, da je vsled vojske umrlo 16 milijonov ljudi, ranjencev je pa 23 milijonov. Poleg tega je nastalo 420 milijonov vojnih dolgov, vrh vsega pa preti svetovna lakota.

Razne novice.

Najvarnejše. Z vojnim posojilom se nalađa premoženje v najboljše varstvo. Od merodajne vladne strani se naznanja, da se ni bati, da bi se vojna posojila na kak način skrajšala, in da bi bilo nezmislno, ako bi država hotela oškodovati ali pa občutljivejši zadedi uprav tiste, ki so ji priskočili v stiski na pomoč z denarnimi sredstvi. Docela je izključeno, da bi država kaj odredila, s čemer bi bili oškodovani oni, ki so podpisali vojno posojilo; država bo tem bližnjim svojim upnikom vedno dala prednost.

Uspeh naše zmage na Italijanskem. Vrednost naše valute je poskočila v Nemčiji za 30, v Stockholmu pa za 20 %.

Vsem preganjanim, obsojenim, interniranim in konfiniranim. Na Dunaju prične poslovtati posebna preiskovalna komisija, ki bo sestavljena iz zastopnikov vlade, vojaštva in poslanske zbornice. »Jugoslovanski klub« potrebuje nujno podatkov, zato naj vsi prizadeti čimpreje pošljejo svoje točne in stvarne podatke »Jugoslovanskemu klubu« na Dunaj I., Parlament, in sicer ali v priporočenem pismu, ali pa potom zaupnih oseb.

V Istro so se jeli vračati begunci, ki so nad dve leti preživeli v Wagni in drugod. Več vlakov z begunci je že prišlo v Kanfanar in Rovinj. Tudi v Pulj se vračajo družine.

V Kobaridu so se bili Italijani do dobra vsedli. Prekrstili so bili vse ulice in vsa pota ter jim nadeli pristna laška imena. V šoli, kjer so poučevali učne moči iz Italije, ni bilo več slovenske besede. Otroke so zaposlovali v šoli še čez poldne ter jim dajali potrebno prehrano. Vzorno so bili uredili pokopališče. Kobarid se je bil Lahom tako priljubil, da so ga obiskovali kralj, kraljica in drugi odličnjaki. V občino so prihajali samo laški listi. — Sedaj so ulice polne našega vojaštva. Kobaridci so takoj po odhodu Italijanov pometali vse laške napise med staro šaro. Gosp. dekan Jurij Peternel kakor tudi gosp. kaplan Reja in gosp. nadučitelj so ostali ves čas na svojem mestu.

Navihana burja. Dne 14. novembra je v Trstu izkazovala svojo moč silna burja, ki je nekemu vozniku prevrgla voz ter podrla več ljudi na tla.

Hlastanje za zlatom. 20-kronske zlatnike plačujejo sedaj po sila visoki ceni. Na Reki so dajali zanje 120 K v bankovcih.

Dopisi.

Iz Dola pri Ljubljani. Naše izobraževalno društvo je priredilo o priliki smrti nepozabnega nam poslanca dr. Kreka žalni govor; udeležili smo se tudi skupne sv. maše za blažega pokojnika. Ob enem smo zbrali 66 K 67 vin. ter poslali 30 K društvu »Dobrodelnost«, ostalih 36 K 67 vin. smo pa oddali za dr. Krekov spomenik. — Ideja plemenitega moža je živa med nami. S podvojeno vztrajnostjo, s požrtvovalnim skupnim delom hočemo storiti vse, da čimpreje zavladava pravica, z njo mi in sreča med vsemi narodi!

O priliki godu cesarja Karla smo priredili kot poklonitev prebagemu vladarju in ljubljeni cesarici Ziti skromno, a ljubko slavnost. — Z veseljem upanjem se oziramo na cesarsko hišo. — Pod mogočnim žezlom habsburškim, katero tako zvesto čuva roka božja, moramo biti srečni tudi mi Slovenci!

Iz Tržiča. Pri deželni vladi v Ljubljani se je oglasilo 16. t. m. odposlanstvo obstoječe iz gg. župnika, župana, notarja in Gassnerja in sicer v zadevi življenske preskrbe. Opisali so težavni položaj, v katerem se nahaja trško prebivalstvo in prosili pomoči. G. deželni predsednik grof Attems je obljubil potrebno pomoč, kakor hitro bo došlo dovolj žita v deželo. — Umrl je v Gradcu v vojni bolnišnici visokošolec g. Theuerschuh. Z njim izgubi katoliško društvo »Danica« na Dunaju izbornu moč. Naj v miru počiva.

Ribno pri Bledu. Pri nas je te dni umrl Simon Rožič, po domače Ankeršič, pobožen in zelo marljiv mož, ki je zelo veliko pripomogel, da se je v Ribnem ustanovila samostojna župnija. Pomagal je vsakemu, če je le mogel, zato upamo, da za obilno dobro dela uživa še plačilo pri Bogu. Bil je star naročnik »Domoljuba«. Naj v miru počiva blagi mož!

Ločno. Majhna je naša vas, vendar je poslala 18 mož na vojsko. Od teh so že štirje padli, trije so ujeti, eden se pa pogreša. — Umrli je 2. nov. občeznana Frančiška Ščinkovec; pred tremi tedni so pa pokopali njeno hčerko. Mož je v Ameriki. — Ze dobrih štirinajst dni se skoraj vsaki drugi večer oglašajo tatovi. Ni jih pa mogoče izslediti. Najbrže so pobegli vojaki.

Iz Gradiš. Ko sem bil zadnjič na dopustu, sem poročal o smrti Lukčevega očeta. Pred vsemi sveti je pa bela žena zatisnila oči Kaporčevemu očetu. Tako je mati zemlja v svoje osrčje iznova sprejela enega prav marljivega katoliškega gospodarja. Ze več let je bil »za starega«, ali ni si dovolil čisto nič odpčitka, ter pomagal vedno pri vseh delih. Ker je moral v tej vojni tudi sin zapustiti dom, je opravljal vsa težka dela in vodil gospodarstvo. Vsemogočni ga je odpoklical k večnemu počitku.

Zvonove so sedaj iznova pobirali. Sedaj nimajo nikjer več kot samo male zvonove. Kako je bilo včasih prijetno poslušati ubrano pritrkavanje, sedaj pa komaj še vemo in čujemo, ko nas vabijo ti mali zvončki k molitvi in službi božji. Upajmo, da homo še čuli slovesno pritrkavanje, ko se povrne iznova doba zlatega miru!

Vojno dobo nekateri ljudje na zelo umazane načine izrabljajo, uganjajo sleparstva, goljujije in zvičajnosti. Toda nikdar ni noč tako dolga, da bi ne bil dan. Mislim da bodo ti dnevi kmalu dokončani, potem bomo pa drugače govorili, ko se povrne domov naši gospodarji.

Dolgi večeri — so zopet prišli. Kako je bilo včasih prijetno, ko smo v družbi drug drugemu pomagali beliti turšico, obrezovati repo in korenje in juščiti fižol, Poleg tega pa smo si pripovedovali razne pripovedke, čitali »Domoljuba« in zanimive Mohorjeve knjige. Sedaj pa imamo čisto egiptovsko temo; skoraj nikjer ni videti zvečer luči... Upajmo, da se kmalu povrnejo nekdanji zlati časi.

A. S. Podgradiški.

Hrv. katol. omladina na Reki in Sušaku je počastila spomin št. dra. Janeza Kreka s tem, da je priredila dne 11. nov. v dvorani frančiškanskega samostana na Trstau »Krekov večer« z teptim in izbranim glasbeno-pevskim programom, deklaracijami in predavanjem. Čisti donesek je namenjen za spomenik dr. Kreka v Ljubljani. Povabljeni so bili vsi katoliški Hrvatji z Reke in Sušaka.

Gladbeck. 4. novembra smo imeli tukajšnji Slovenci pomenljivo slovesnost predvsem v spomin padlim junakom na bojišču. Izvršilo se je vse prav v domačem duhu. Ob pol štirih po-

poldne smo se zbrali udeleženci na Šilerjevi cesti v obilnem številu: prišli so celo iz Horsta, Buera, Karnapa, Essena in Dortmundunda. Bila je lepa pisana slika, ki se je nudila očesu. Zraven velikih zastav slovenskega društva rudokopov in slovenske družbe sv. rožnega venca je bilo videti polno majhnih zastavic v avstrijskih in narodnih barvah. Ob štirih se je jel pomikati sprevod med pobožno molitvijo in večglasnim petjem v cerkev Srca Jezusovega na »Zwecklu«. Tu se je spominjal slavnostni govornik padlih vojakov ter v tolažilnih besedah blažeje vplival na verne poslušalce. Po govoru je sledil obhod po cerkvi s čveteroglasnim petjem. Slovesnost se je zaključila z blagoslovom in zahvalno pesmijo, ker je bil ravno god avstrijskega cesarja, ter smo tako Slovenci dali duška svojim patriotičnim čutilom. Nazaj grede se je sprevod ustavil na Šilerjevem trgu, kjer je iz vsah grl zaoril glasni »Živio« na ljubljeneega cesarja; nato smo pa vsi zapeli cesarsko pesem. — V listu »Gadbecker-Zeitung«, kjer je popisana ta slavnost, beremo še naslednji dostavek: »Mi Nemci se veselimo in radi vidimo, če se naši zvesti zavezniki Avstrijci čutilo domače v naši občini in če po svoje pokažejo svojo domovinsko ljubezen. Na fronti zmagujejo skupno naši zavezniki ter žrtvujejo kri in življenje za rešitev in slavo domovine. Prijateljska zveza, ki draži avstrijske in nemške vojske zlasti v ofenzivi proti Italiji, naj bodri tudi nas, da skupno z Avstrijci prenašamo trpljenje in delimo veselje. Vsa ta častitamo iz vsega srca našim prijateljskim Slovincem, da se jim je ta slovesnost tako lepo obnesla.«

(Tako žive brez narodne prenapetosti v slogi in prijateljstvu Slovinci in Nemci tam, kjer jih vodi res prava krščanska ljubezen. Bog živi požrtvovalne in goreče duhovnike, ki tako skrbje za naše Slovence v tujini! Bog plačaj stotero! — Uredn.)

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Za naše ljudi na Goriškem. Nevarnost sovražnega vpada v našo deželo je minila. Goriška je oproščena, ubogi begunci se pripravljajo na povrnitev v svojo razdejano domovino. Mnogi bi radi precej šli, toda straši jih skrb za živež. Polje pozimi ne bo rodilo, hiše so porušene, živina odprodana, vojaštva pa tudi ne bo moglo dajati živeža potrebnim. Pičel in težak je tudi pri nas kruh beguncev, čeprav naši ljudje z veseljem dajo, kar morejo. Ko se bodo ti reveži vračali, bode eno glavnih težav vprašanje, kako dobiti potrebno živino. Brez živine je pri nas gospodarstvo nemogoče. Kje bi drugače dobili vprežno živino, kje gnoj, kje meso in mleko. Na izpraznjenih krajih ni prav nobene živine. — »Bo država preskrbela.« Je mogoče; dolžnost ima, ker niso reveži sami krivi nesreče. Verjetno je, da bo dala znatne prispevke za nakup živine na opustošenih krajih. Toda kje se bo živina dobila? Tuja bi bila predraga, pri nas je bo pa spomladi povsod manjkalo. In vendar moramo poskrbeti za naše ljudi na Goriškem. Najboljše bi bilo, da bi se zdaj kolikor mogoče malo pri nas živine vzelo za vojaštvo in civilno uporabo; pritegnile bi se pa za take dobave malo bolj druge dežele, da bi mogli mi spomladi Goričanom več živine prepustiti. Prav bi bilo, da napravijo goriški poslanci že zdaj potrebne korake, da bodo ljudje preskrbljeni z živino, ko pridejo domov.

Oddajanje prešičev. V nekaterih krajih so se kmetje pritožili, da morajo

zvečer pripeljati prešiče, ki jih potem razni mešetarji gonijo z biči do drugega dne popoldne, ko se stehtajo. Tako ravnanje je zelo obžalovanja vredno. Res se doseže, da je prešič popolno prazen in da gospodar sam žival komaj spozna. Ker imajo naši kmetje živino radi, se jim tako ravnanje studi. Toda v gospodarskem oziru je to postopanje precej škodljivo. Prešič se naloži na vagon popolnoma prazen. Ker bo zaklan šele tretji ali četrti dan, je jasno, da mora za življenje nekaj imeti. Ker nima v želodcu prav nič živeža, porabi lastno mast. Na tisoče kilogramov masti se na ta način izgubi. Izkušeni trgovci so pred vojsko radi pustili, da so jim pripeljali kmetje nakrmljene prešiče, le da je bila cena malo nižja in so nekaj kilogramov vzeli za nameček. Najboljše bi bilo, da se ta dobra navada ohrani. Prešič naj se stehta, ko se pripelje in primerno plača. S tem se tudi veliko dragocenega časa prihrani.

Premalo... Novembra se je krompir popisaval. Uradno se je dognalo, da ga imajo povsod veliko premalo. V malih občinah ga je manjkalo do 20 vagonov. Kdo nam bo zdaj te vagne krompirja povrnili in dal nazaj, kar smo preveč oddali? Veliko je posestnikov, ki nimajo krompirja niti za seme, za jed ga jim pa niso prav nič pustili. Naši aprovizijski odbori po deželi bodo morali prav tako silno zahtevati potrebno, kakor se to po mestih godi.

Tatvine na železnicah. Vedno bolj se množe tatvine po železniških vagonih. Včasih je bila varna prtljaga in blago, ki se je brzovozno odposlalo, saj je bil vedno zraven železniški uradnik. Zdaj se prav tam največ krađe. Tako so razrezali čelga prešiča, drugič je prišel prešič brez glave ali gnjati v Ljubljano. Zmanjkalo je jajc, zmanjkalo usnja in vsega, kar je užitno. Pri sladkorju gredo cele grude. Če se pritožiš, pravi železnica, da v vojski ne prevzame nobene odgovornosti za sprejeto blago. Nima dobrih plomb, da bi se vagoni zaprli. S tem, da se brani odgovornosti, pa sama daje priložnost svojim uslužbencem, da še bolj krađejo. Razmere so hujše, kakor so bile nekaj na Ruskem ali Kitajskem. Občinstvo je na milost in nemilost izročeno takim ljudem. Na videz se kaže, kakor bi železnica sama podpirala te tatvine, ker noče odgovornosti prevzeti, čeprav je njen uslužbenec zraven. Upajmo, da se napravi konec tem neznosnim razmeram. Najbrž je ravno zaradi tega pomanjkanje živil v mestih tako občutno. Saj je žalostno, da imamo v kulturni državi take razmere.

Ogri. Ko so naši dobili na Laškem nekaj riža, kave in makaronov, so se Mažari v Budimpešti precej oglasili, da morajo tudi oni dobiti od tega plena svoj delež po kvoti. Tu se vidi, da so res najbolj lačni.

Cena tu, cena tam. Neki kmetič je oddal polovico svoje pšenice in soršičice. Bilo je dobrih 6 mernikov. Plačali so mu za vse 52 kron. Šel je v prodajalno in kupil papirne hlačke svojemu malemu fantku. To so one hlačke, iz katerih napravi

prvi dež same franže. Dal je zanje vso kupnino za 6 mernikov žita — 52 kron.

Klanje telet. Zdaj se je začela vlada pečati z mislijo, da bi se teleta že v tretjem tednu poklala. Mleka vedno bolj primanjkuje. V 14 dneh porabi tele gotovo okoli 150 litrov mleka. Izredi se v tem času največ za 11 kg žive teže, kar da 7 kg mesa. Onih 150 litrov mleka ima pa najmanj štirikratno redilno vrednost sedmerih kilogramov mesa. Pametno bi torej bilo vasa teleta, ki se ne bodo redila, v tretjem tednu poklati.

V Argentini zori pšenica. Želi bodo decembra. Pravijo, da je tudi tam velika suša. Prodali bodo lahko 500.000 vagonov same pšenice na tuje. Iz Avstralije je upajo dobiti 200.000 vagonov. Na Laškem preti lakota zaradi velikega števila beguncev.

• • •

Žito iz Romunije. Do zdaj se je izpeljalo iz zasedene Romunije en milijon sto tisoč ton raznega žita, največ seveda pšenice. Avstro-Ogrska je dobila od tega dobro nopolovico. Nova letina je šele deloma načeta.

Slike in črtice z bojišč.

Mehko pisemce s fronte.

Predragi starši!

Teh par vrstic Vam pišem na praznik 8. septembra. Prav sedaj se vzdiguje jutranja zarja ter naznanja, da bo krasen dan — praznik Marijin. Krasno jutro mi vzbuja spomin na tiste rajske dni, ko sem bil tako srečen, da sem praznoval ta lepi praznik v krogu svojih dragih doma. Srčno si želim, da bi na ta dan mogel stopiti v lepo dobrniško cerkev, da bi se zahvalil Mariji, ki me je varovala vseh nesreč v tej dolgi vojski. Veliko težav in naporov sem že preстал, toda, hvala Bogu, vedno sem še zdrav. Moja dveletna vojaška služba mi je v ponos. Zato, predragi starši, ne bodite žalostni, ker ste na stara leta ostali sami — z delom preobloženi, a še v skrbeh za nas. Težko je človeku pri srcu, ko zapušča svojo rojstno hišo, še težje pa je ostaviti starše. A ne smemo žalovati, ker nas domovina kliče med bojni grom. Bog nas je razkropil po svetu in Bog nas spet lahko skupaj pripelje, da bomo spet veselo živeli v ljubi domači hiši, in vsi bomo Bogu hvaležni, da smo tako srečno prestali dolgo vojsko. Trdno upam na božjo pomoč. Ko bo zopet napočil praznik rojstva Marijinega, bo — tako upam — že vse to pozabljeno. Marija Kraljica naj izpolni moje srčne želje, saj ne zapusti svojih, gotovo tudi mene ne bo, ker sem se ji slehrni dan priporočil. Pošiljam Vam najlepše pozdrave iz streških jarkov z željo, naj Vam Bog dodeli ljubo zdravje. — Vaš hvaležni sin France Pečjak iz Dobrnica.

Zgled družinam.

Na Vernih duš dan, ko so se v cerkvi opravljalne slovesne molitve, je v Dolenjih Vremah na Notranjskem umrl nenavaden mož, Andrej Magajna, posestnik, oče osmerih otrok. Nenavaden mož, za deželo namreč: Spretno je govoril in pisal v treh jezikih: slovensko, nemško in italijansko. S tem je marsikomu pri raznih prošnjah, zlasti v vojnih zadevah mnogokaj pomagal. Imel je tudi lepe govorniške zmožnosti — dedščino svojih prednikov, ki so bili po večini vrli govorniki. Pa ne toliko znanje, marveč njegovo plemenito srce je tisto, kar nas je nagnilo k tem spominskim besedam. Krščansko je živel sam, krščansko je vzgajil tudi svojo družino. Pozna se jim, kateri so »Čamparovi«, kakor se po hiši imenujejo. Mož je vedel, da je za krščansko življenje pred vsem treba medsebojne ljubezni v domači družini. Kako bo ljubil bližnjika in soseda ali celo tujca, kdor se kolje in sovraži v domači hiši. Pokojnik je zidal praktično krščanstvo v svojih otrocih na medsebojno ljubezen. Sam je bil z enakojubeznijo, brez razlike, vsem svojim vdan, pa zato tudi do soseda, gosta in tujca postrežljiv in prijazen. Na smrtni postelji je otrokom še enkrat z očetovskim srcem naročal: »Nisem v skrbeh za vas, saj ste otroci lepe družine; le to glejte, da se ljubite med seboj.« Za otroke je prosil ljubezni, zase je želel le molitve: »Molite zame!« Kdor ga je poznal in kdor bere o njem te drobne vrste, kako ne bi pomolil zanj kratke molitve: Gospod mu daj večni mir in večna luč naj mu svetil!

Zopet v Gorici.

Po strašnem grmenju topov, ki je trajalo dva dni, je nastala hipoma tišina. Skoro nismo mogli verjeti poročilom, ki so prihajala od vseh strani, da je Italijan poražen, ter da se v največji naglici umika. Kmalu za tem čujemo, da je Gorica zopet v naših rokah. A še več! Na uho nam done že imena italijanskih mest, ki so jih naši zasedli. Morate si misliti, dragi čitatelji, veselje nas Goričanov, ki smo toliko časa okužali strah granat in celo begunsko življenje.

Bilo je vernih duš dan, ko se napotim po dolgem času zopet v Gorico in sicer brez strahu, da me na potu sreča kaka italijanska granata. Gredeč po poti gledam strašno razdejanje prej lepih krajev in vasi. Ko pridem vrh Prevala, ki stoji v sredi med Sv. Goro in goro Sv. Gabrijela, skoro lastnim očem nisem mogel verjeti. Tu so prej stale tri lepe hiše, od katerih ni sedaj niti sledu ne. Dobro sem prej vedel, kje je stala tu restavracija, toda sedaj zastoj iščem, da bi ugotovil, kje je ravno bila. — In Sv. Gora! Prej zeleno obraščena, kras očem, sedaj samo še velikanska groblja. Na goro Sv. Gabrijela prav tak pogled. Stojč sredi te puščave vzrem na jugu naše krasno mesto — Gorico. No, vtis od daleč še ni tako slab, vsaj

mojim očem je pogled na mesto ugajal. Ker je nisem dolgo videl, sem jo iskreno pozdravil. Pozdravil sem tudi krasno našo Sočo, ki se mi je v trenutku zablestela pred očmi. Od tukaj počasi korakam dalje ogledujoč italijanske jarke in kaverne. Vražji polentar je menda mislil vedno tukaj ostati, zakaj napravljaj si je pod zemljo prav udobna stanovanja. Seveda je vse lepo pustil našim; vse priča o naglem in nepričakovanem begu. — Tudi Solkan, prej cvetoča vas, je zapadel razdejanju. Tukaj so hiše večinoma popolnoma podrti ali pa močno poškodovane. Cele menda ni nobene. Znameniti solkanski most leži podrt v Soči. V Solkanu sem tudi videl še nepokopane mrtve Italijane. — Po solkanski cesti dospem naposled v Gorico. Toda sedaj ni več one vesele Gorice, kot je bila nekaj, kajti nesrečne prebivalce je usoda raznesla križem sveta; le malo jih tam biva. Najprej jo krenem po glavnih ulicah, ki so že vse počiščene, proti južnemu delu mesta. V Raštelu so razobešene avstrijske zastave z avstrijskim grbom, v gorenjih nadstropjih pa svira vojaška godba. Tudi slovenske zastave sem videl razobešene nekeje v Šolski ulici. Dlje grede srečujem precej ljudi, ki so tudi kakor jaz prišli gledat, kaj nam je Lah pustil.

Mesto je v resnici zelo poškodovano. Komaj je še katera hiša popolnoma cela. Ni čuda, saj je bilo mesto nad dve leti izpostavljeno uničujočemu ognju topov. Na Travniku stopim v cerkev, ki ni mnogo poškodovana, ter pomolim očenaš Bogu v zahvalo. Cerkev je napravila name dober vtis. Sploh pa tudi v drugih cerkvah ni zapaziti barbarstva. — Meščani, ki so še ostali, so veseli, da so rešeni tuje vlade. Kmalu se bo v Gorici zopet razvilo lepše življenje, in takrat vam bom, dragi čitatelji, že še kaj povedal.

Pozdrav vsem čitateljem in čitateljicam »Domoljuba«.

Fr. P.

Listek

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Steržaj.)

(Dalje.)

Ljudje so begali z gorečo oblico kakor obnoreli vsled bolečin po razsvetljenih ulicah. Po tleh so se valjali pohojeni otroci. Iskajoče matere so glasno jokale v dnevnosvetli noči in se željno sklanjale nad poteptanimi, pa zopet brezupno divjale naprej.

Mesto je bilo izgubljeno. Zvonarjeva hiša sama je stala še nepokvarjena. Viharjeva sila je gnala plamen proč od nje. Grozila pa je nevarnost od druge strani, kjer sta bili tudi že dve hiši v plamenu. Petnajstletni Mirko je ves preplašen planil k očetovi postelji: »Oče — ven mo-

ramol! Oče, vstanite! Mostovž ob mestnem obzidju za našo hišo gori! Vsak čas pride ogenj v našo drvarnico! — Oče, vstanite! Bežimo!»

Deček je vlekel napol nezavestnega očeta k oknu. In Henrik je videl v trenutku, da jim grozi smrt v ognju: »Matil! Marijca! Hitro! Pustite, papirje, vsel Gre za življenje!« je vpil s svojim ubitim glasom.

V čumnati pa se je vrgla Rozika na mrtvega očeta na odru, kakor bi ga hotela varovati. Poleg nje je klečalo njeno dete in molilo, molilo... »Oče, oče! Ali naj vas tukaj pustim, da zgorite! S čim smo si to zaslužili?« je vpila Rozika obupano. Sin je s silo potegnul mater za seboj. »Matil! — Z nami se morate rešiti! — Matil, matil! Pojdite vendar!»

Mlada hčerka je peljala očeta čez vrt k onemu ozkemu delu mestnega obzidja, ki se ga plamen še ni bil lotil.

Deček je naglo pristavil lestvo. Živeti je hotel vsak izmed njih. Prišli so čez zid in položili so onesveščenega očeta ob robu gozdiča v materino naročje. Kri mu je kapljala iz ušes in krčevito so stiskale njegove roke glavo. Umiral je. Strašni zračni pritisk, ki ga je vrgel na dvorišče, mu je raztrgal nežne dele v glavi.

Rozika je držala par minut pozneje mrtvega moža v svojih rokah. Brez solza je zrla nanj — veliko je jokala; a pred to strašno grozo so ji zastale tolažilne solze. Otroka sta se jokaje stiskala k materi. Marijca je pričela moliti. Mirko je ležal z obrazom na očetovih nogah, telo se mu je krčevito stresalo vsled silne žalosti.

Krvavi, ognjeni žar je obseval žalostno družino, vmes prasketanje in pokanje tramovja; otročji jok, obupni glasovi in grgranje umirajočih je izginjalo v divjanju naravnih sil — — —

24. Brez vezi.

Beli dan je obsijal strašno sliko razdejanja. Brez vezi je divjal ogenj. Na praznih oknih se je sikaje vzpenjal kvišku; kakor žareča žrela so zijala proti gozdnemu, od ognja razsušenemu robu. Iz napolpodrtih vratnih odprtih se je valil črn gost dim, ocrnele stene so molele kvišku, kakor v neki grozi, tramovje se je sesipalo na kupe in gorelo naprej v globini. Vmes pa so rešeni — zunaj vpili iz jokali...

Razbeljen zrak in dušič dim sta propadla ubežnike in one, ki so prihiteli iz sosednjih občin dobrosrčno od daleč na pomoč. Brizgalnice so ropotale in stale med begajočimi in zapovedujočimi možaki. Ob malem potoku so zajemali v visokih posadah vodo, iz roke v roko jih podajali do brizgalnic, ki so dvigale vodo visoko v zrak in jo spuščale v razbeljeno žerjavico. Sikajoč sta kipela dim in soppa zopet kvišku. Nasproti razdivjani ognjeni sili je komaj pričakovati uspešne pomoči. Kmalu so omagale utrujene roke vrlih gasilcev; vsaka pomoč je zastoj. V skupinah so stali, pogovarjali se in mahali z rokami in svetovali zdaj to zdaj ono. Med njimi so se mešali rešeni, napeto poslušali in se brezupno zopet umikali ter

do smrti utrujeni polegli po razsušeni travi.

Poleg Rozike je stal podobar Luka in pripovedoval razburjeno:

»Naš stari gospod mestni župnik leži ob robu in še živi; z nekaterimi ranjenci smo ga rešili. Onesvečenega smo prinesli iz cerkve. Najsvetejše je pritiskal na prsi. Zvesti duhovnik je hotel v cerkvi umreti, žive duše ni bilo pri njem, Marsikaterega bi bili iz visokih cerkvenih zidov rešili, pa se nikdo izmed njih ni tja zatekel. Sam sem se z nekaterimi drugimi rešil na naš vrt.«

Le napol je slišala Rozika njegovo pripovedovanje.

Razno.

Pot do miru. Duhovščina dekanije Lužemberk, zbrana na konferenci v Zagradcu dne 7. novembra je sprejela s o g l a s n o sledeče resolucije: 1. Dekanijska duhovščina izreka najvdanejšo zaupanje in pristrčno hvaležnost presvetlemu gospodu knezoškolu dr. Jegliču, da je kot prvi podpisal izjavo vseh slovenskih političnih strank z dne 15. septembra 1917 tikajočo se jugoslovanske deklaracije z dne 30. majnika t. l., mirovnega stremljenja sv. Očeta Benedikta XV. in našega presvetlega cesarja Karola I. in se duhovščina tej izjavi s polnim in navdušenim srcem pridružuje. 2. Dekanijska duhovščina globoko čuti bridko izgubo, ki je zadela slovenski narod s prerano smrtjo dr. Janeza Kreka v času, ko bi pač najbolj potreboval njegovih talentov in njegovega neumornega dela, ter izraža željo, da bi blagi spomin na rajnega izravnal vsa nesoglasja ter zopet združil vse bivše njegove prijatelje in sodelavce v čvrsto in požrtvovalno delo za pravice in prosep našega uboga naroda. 3. Dekanijska duhovščina z občudovanjem in globokim zadoščenjem opazuje, kako se naš deželni odbor v teh skrajno kritičnih časih neumorno in neustrašeno trudi in bori za dobrobit naše dežele; odkrito priznava zlasti dejstvo, da je z ozirom na rekvizicijo krme le skrbnost in odločnost deželnega glavarja g. dr. Sušteršiča rešila našo deželo gotove katastrofe; zato izreka duhovščina njemu in njegovemu namestniku dr. Lampetu svojo in svojih župljanov najvdanejšo zahvalo.

Besede priznanja. Ljubljanski župan dr. Iv. Tavčar se je v zadnji občinski seji s priznalnimi besedami spominjal pokojnega dr. Kreka. Naglašal je med drugim tudi sledeče: »Bili so časi, ko se nam še ni bila odkrila duša njegova in ko se nam še sanjalo ni, kako čist plamen domovinske ljubezni je žarel v srcu tega izrednega rodoljuba. Zatorej smo mu včasih delali krivico in to krivico danes obžalujemo ob njegovi gomili, katera ga nam je vzela prezgodaj in v dobi, ko takih mož kot je bil dr. Janez Evangelist Krek, Slovenci najtežje pogrešamo. Ko je že tičal v oklepih smrti, je izpregovoril besedo, s katero je odkril presvetli dinastiji velik pomen jugoslovanskih narodov in tudi našega slovenskega naroda.

S to besedo pa je odkril tudi svojemu narodu, ki bodi za večno zvezan z avstrijsko državo, njega velik pomen in ceno, tako da nas je vse potolažil in ojačil ter nam vdahnil skalnato prepričanje, da se nam prihodnosti ni treba preveč bati. Ne zahtevamo ničesar nepostavnega — kar pa zahtevamo, to hočemo doseči po poti, katero nam dopušča naša ustava...»

Osrednja zveza avstrijskih jugoslovanskih zadrug. Čuli smo, da se bavi Zadruga centra v Ljubljani z načrtom, kako osnovati Osrednjo zvezo jugoslovanskih zadrug. Načelstvo centrale je sklenilo na skupni seji z nadzorstvom dne 19. t. m. tozadevne korake.

Doplacila za seno. Zaradi doplačevanja sena morajo občine kakor tudi posamezniki potrpeti. Dokler ne dobi deželno mesto za krmila potrebnega denarja za to izplačevanje, ga tudi občinam izplačati ne more. Deželno mesto za krmila nima lastnih sredstev in ne more iz svojega zalciti te vsote, ampak mora pripadle zneske najprej poterjati od vojaške uprave. Dalje je treba veljavno izkazati vso tisto krmo, ki se mora doplačati. Za krmo, ki je zanjo prejelo Deželno mesto za krmila potrebne izkaznice, če se bo doplačilo lahko dobilo. Mnogo krme se je pa od 16. junija t. l. naprej prodalo prostoročno proti takojšnjemu plačilu. Za vso to krmo je treba dokaznih potrdil, da bo mogoče izterjati predpisana doplačila. Deželno mesto za krmila bo storilo vse potrebne korake, da pridejo gospodarji do svojega denarja. Pri tej priliki je tudi opozoriti, da se mora po naredbi Centrale z Dunaja, ki je ta povišek cene izposlovala, odbiti primeren del za skupno režijo Centrale in deželnega mesta za krmila. — Kranjsko deželno mesto za krmila v Ljubljani. Oddelek za seno in slamo.

Ij Vojno posojilo. Ljudska posojilnica je podpisala VII. avstrijskega vojnega posojila za svoj račun, kakor pri prejšnjih vojnih posojilih, tako tudi sedaj pol milijona kron na obe vrsti posojila. Med drugimi so dosedaj pri njej podpisali: 4 neimenovani K 200.000, Marija Marinko, Udmat pri Ljubljani K 2000, I. S., Ilirska Bistrica K 2000, neimenovani K 1000, Cila Grm, Ig, K 1000, Ljudevik Zvaček, župnik v Gologorici, Istra, K 1000, Matilda Sedlaček, Gologorica, Istra, K 1000, župna cerkev na Trati, p. Gorenjavas, K 4000, Podružnica sv. Urbana K 2000.

Tedenska pratika.

Petek, 23. novembra: Sv. Klemen I., papež in muč. — Sv. Lukrecija, dev. — Sv. Felicita.

Sobota, 24. novembra: Sv. Janez od Križa. († 1591.) — Sv. Protazij, škof. — Sv. Hrizogon, muč. — Sv. Flora in Marija, dev.

Nedelja, 25. novembra, 26. pobinkoština. Evangelij o prorokovanju Jezusovem o razdejanju Jeruzalema. — Sv. Katarina, dev. — Sv. Erazem. — Sv. Jukunda.

Ponedeljek, 26. novembra: Sv. Konrad, šk. († 976.) — Sv. Marcel, muč. — Bl. Leonardo a Porto Mauricio.

Torek, 27. novembra: Sv. Virgil, deželni varih na Južnem Tirolskem. — Sv. Valerijan.

Sreda, 28. novembra: Sv. Štefan Mlajši. — Sv. Ruf. — Sv. Jozafat Kuncevič, šk.

Četrtek, 29. novembra: Sv. Saturnin, šk. — Sv. Filemon, muč. Sv. Iluminata, dev.

...

Solnce vzhaja ob 7. uri 24 m., zahaja ob 4. uri 10 m.

Luna: Ščip 28. nov. ob 8 zvečer.

...

Sveta vojna vdova.

Med vojaki, ki so v 13. stoletju šli na bojišče, je bil tudi deželni grof Ludovik Turinški, soprog sv. Elizabete. Šele nekaj let srečnega zakona je imel za seboj, ko ga je dolžnost klicala pod orožje. Srce se je trgalo pobožni soprog, ko se je poslavljala od vdane-ga ji moža. Še enkrat je poljubil in objel skrbni soprog svoje nedolžne otročiče, potem pa odšel za vedno. Elizabeta se ni mogla ločiti od njega; spremljala ga je še do dobrega pota, kakor bi slutila, da ga ne bo več nazaj. Slednjič se je morala posloviti. Vdana v božjo voljo je zaklicala: »Zoper božjo voljo te ne maram zadrževati. Bog ti daj moč, da boš povsod izpolnil njegovo voljo. Posvetila sem njemu tebe in sebe. Njegova milost naj te spremlja. Sreča božja naj bo s teboj!«

Dolgo ga je še spremljala s svojimi očmi, potem se je pa objokana vrnila k otročičem. Nastopili so mučni dnevi težkega pričakovanja — brez poročil.

Nekega dne prejme dragocenosti in poročni prstan svojega moža z obvestilom, da je umrl pri Otranto. Kolika žalost! Kolika boleš, jok in stoki! »Vse sem izgubila! O moj Bog tolaži me! O moj Jezus okrepi mojo slabost!« — tako je klicala. In njeno srce je dobilo pomoč in tolažbo na božjem Srcu Jezusovem. Zdaj so se pričeli zanjo časi, ko je vse svetno izgubilo iz njenega srca; odslej je živela kot skrita cvetka v vrtu božjem le za nebesa.

Ali ni sv. Elizabeta lep zgled za toliko slovenskih žen, ki so izgubile v vojski najljubše: svojega moža. V zgodbi sv. Elizabete vidi marsikatera svojo usodo in svoje življenje. Zares težka žrtva! Toda nikar izgubiti poguma in zaupanja v Boga. Kar je mogla prenesti Elizabeta, boš mogla prenašati tudi ti. Prav v takem slučaju je zaupanje v dobrotljivega Boga tembolj upravičeno, saj se imenuje oče sirot in vdov. Kakor si podobna sv. Elizabeti v trpki usodi vdovstva, tako jo posnemaj tudi v pobožnosti, čistosti, skromnosti in vdanosti v božjo voljo. Ne pozabi pokojnega moža v molitvi!

To in ono.

Siromaštvo Božjega jetaika.

Kako strašno učinkuje svetovna vojska na sbože misijone, kaže sledeče poročilo afriškega misijonarja patra Beduš, iz družbe sinov najsvetejšega Srca Jezusovega:

»Sveta pokorščina me je za nekaj časa privela v Gondokoro, da med rodom Bari delujočim misijonarjem nekoliko pomagam v dušnem pastirstvu. Po trudapolnem 21 dnevem potovanju sem zdru in čil dospel na svoj cilj. Toda kako žalosten prizor se mi je nudil tukaj!

Našel sem oba misijonarja v napol razpadlih in temnih kočah, tako revno obložena, da skoraj ni bilo videti, da sta duhovnika. Živela sta v nepopisnem ubožstvu in bedi.

Duhovnika sta si tudi sama kuhala, prala, krpala svoje skromno perilo itd. Srce se mi je krčilo ob tem pogledu in komaj sem se ubranil solz.

Mala ilovnata cerkva z nizkimi vrati, meri v dolgotni komaj šest, v širokosti le tri in pol metra. Ko sem stopil prvič vanjo, da pozdravim Božjega jetaika in zvestega pastirja svojih ovčic in ga prosim blagoslova, sem se zgrudil na kolena pred tabernakelj in zaklical: »Božji Zveličar, ali si tukaj?«

Cerkva v mojem prejšnjem misijonu ni bila bogata, a imeli smo najpotrebnejše. Tu pa ni ne monštrance, ne kardinice, niti svetilke za večno luč. Edina mašna knjiga je popolnoma obrabljena in edini roket služi za vseh 365 dni v letu.

Kako rad bi kapelico povečal, da bi imeli dostop tudi otroci, ki tako žele ondi moliti in spoznavati pravega Boga. Vse bom rad storil, kar je v moji moči, da bi le misijon z božjo pomočjo dvignil v duševnem in gmočnem oziru. Na božjo Previdnost zaupam trdno in pričakujem, da mi bo pomagal in da dobim potrebnih sredstev.

Kdor želi vsaj nekoliko sodelovati pri velikem delu reševanja neumrjočih duš in postati deležen zaslužnja misijonarja doma, naj si nabavi »Misijonski Klaverjev koledar, 1918«. Glej inšert v zadnji številki »Domoljuba«.

Pridi mi naproti — v rajul

Tovarišu † Ivanu Lotriču iz Lipnice pri Kropi, ki je padel dne 1. oktobra 1917 na gori Campioletto pri Asiago.

1.

Pri Asiago počil strel je in prijatelja zadel je; tam srce njegovo je odbilo, ki najlepše nade je gojilo; mlado truplo krije grobna senca. Vreden pač junaka si venca, ki nad zvezdami krasil junake...

2.

Pri Asiago je gomila mi prijatelja zakrila; ko slovo jemalo je poletje, in umiralo v naravi cvetje, si življenja bitko dokončal.

3.

Pri Asiago so tovarši ga slovesno pokopali, in doma ljubeči starši so bolešno zaplakali, čitajoči žalno vest, da skončal je mlada leta vrhu sten Campioletta. Mir s Teboj, prijatelji zvesti! Njiva si — žal — rok podala na usodnam, smrtnem kraju, pa saj skoraj bova se sestala, pridi takrat mi naproti v — rajul

Limbarski.

Naši pozdravljajo. Slovenci pri žarometih pošiljajo mnogo pozdravov domovini: Fr. Lakner, Miko Flajnik, Kurza Jurij, Likevič Janez, Jesih Jurij, Kuntič Peter, Dražumerič Matija — s pristavkom »Smo zdravi in se nam dobro godi«. — Dolenjski točinarji domobranskega polka pozdravljajo vse dolenjske mamice in pošiljajo dekleta: Resnik Ivo, Joško Kavšek, Namar Franc, Želko. Vsi zdravi. — Slov. fantje in močje pozdravljajo slovenska dekleta in žene z južnega bojišča: Fran-

čič Ivan, Bršan Fr., Virant Martin, Bregar Janez, Golob Ivan, Jerman J., Peletič Iv., Zagorec Franc, Kos Jožef, Zalokar Fr., Mesojedec Fr., Krnc Anton, Zelnik A., Turk Jožef. — Vsem dragim, ki so doma, pošiljamo slovenski fantje najiskrenejše pozdrave. Sedaj nas je polentar zopet malo podražil z granatami. Spravil nam je pod zemljo nad vse ljubljenega prijatelja mladeniča Franceta Klešnik. Pogrešamo ga vsi slovenski fantje: Al. Zojc, Sršen Mat., poddes. Selan Ant., Jezeršek Janko, Kajfež Fr., Volf Anton. — Najprisernejše pozdrave pošiljamo vsem Slovencem in Slovenkam iz vojne bolnišnice v Dunajskem Novem mestu: Bergaut Benjamin, Podsmrečje; Tonček Kastelic, Mirna; Uran Valentin, Aržise. — Vsem bralcem in bralkam »Domoljuba« pošiljamo iskrene pozdrave iz strelskega jarka: Marušič Karel, četov.; poddes. Anton Bremic, Lovrenc Pavel in Jamnik Ivan; Žagar Peter, Aljančič Lambert, enol. prost.; Golmajer Metod, čast. sl.; Kregar Franc, ilc Alojzij, Lozar Jos., san. — Tudi na italijanskem bojišču nas je veliko slovenskih črnovojnikov, ki čvrsto branimo svojo domovino. Najbolj se razumemo z našim ljubim »Domoljubom« in »Slov. Gospodarjem«: Desetnik Zunkovič Vid iz Lempaha pri Mariboru; J. Potočnik, Radgona; Blaž Stopinšek, Ptuj; Fr. Unstež iz Lučin; Karel Planer, Sv. Jurij — in še mnogo drugih. Bog daj srečo in zmago! — Slovenski fantje lovskega bataljona in snežnih hribov pošiljajo najiskrenejše pozdrave vsem Slovencem in Slovenkam: Janez Štefančič, Suhor; Jože Obravnič in Janez Lunder, Potok; Anton Briški; Jože Južnič, Kerkovo; Jože Baiuk, Drašiči; Janez Štincec, Bosljeva Lokaj; Jakob Belopavlovič, Suhor; Matevž Lavrenčič iz Poljčan. — Kranjski fantje pošiljajo vsem Slovencem, posebno slovenskim dekletom srčne podrave: Predmojster Jože Grkman, Tunice; topničarji: Jože Škerbinc, Kamnik; Franc Juhant, Komenda; Juri Sitar, Godič; Ivan Iskra, Kamnik; Franc Uršič, Stranje. — Iz visokih sneženih hribov pošiljamo srčne pozdrave podpisani avstrijski fantje ter želimo kmalu svidenja: krop. A. Zupanec, Krka, podd. Jožef Ozimek, Selo; des. Martin Pavšič, čtv. Pamič Josip, des. Matija Zorko, podd. Franc Cuznar in Stanko Božič; pešci Anton Drobnič, Janez Gaber, Franc Pečjak, Martin Odar, Jurij Potočnik, Janez Nose. Iz zasneženih vrhov se oglašajo fantje in močje istrskega strelskega polka in pozdravljajo vse domače. Obenem izražajo sožalje čitateljem »Domoljuba« in vsemu slovenskemu narodu ob izgubi pok. dr. Kreka: četov. Vlah Ivan, Kastav; enolet. prostov., četov. Cotti, Dornberg; des. Poberaj Alojzij, Solkan; strelci: Rogelja Rafael, Pahor Josip, Colja Henrik, Temnica na Krasu; Perne Anton, Sp. Slivnica. — Priserčno pozdravljamo z visokih skalnatih pečin vse bralce in bralke »Domoljuba«, posebno pa vse fante in dekleta šentruperske fare. Kličemo: Na svidenje! Dal Bog skoro ljubi mir! Nam je še precej dobro; snega imamo precej, pa vse eno ne odnehamo popreje, da Lahu staremo kosti. Martin Podlesnik, št. Rupert na Dolenjskem; Avsec Anton, iz Male Cikave. — Z visokih sneženih goru pošiljamo vsem znanim iskrene pozdrave »Cesarjevičevi fantje: Narednik Rud. Lesar, A. Gult in V. Luzar; čtv. Fr. Mihelič in Iv. Lakner; des. J. Kržič, čtv. M. Hafner, podd. Fr. Kozelj, des. J. Petrič, inf. J. Jaklič, A. Murgelj, Ant. Kozelj, vsi pri strojnih puškah.

»Vojna svetovna se bo končala, Avstrija zmerom trdna bo stalala«

— Z rumunskega bojišča pozdravlja svojo družino, sorodnike ter prosi tolažbe od Boga. Pristavlja: »Naša postelja — strelski jarek, naša luč — šrapnelni žarek.« Desetnik »Fr. Pirč, Videm-Dobrepolje. Ravno tam je tudi Ant. Kaplan, oba pozdravljata vse farane in prijatelje »Domoljuba«. — Iz tirolskih gozdov pozdravlja vse domače v imenu cesarjevičevega pešpolka Ivan Svigelj. — Fabjančič Alojzij pri havbicač pošilja srčne pozdrave štajerskih »Orlov« od soške fronte. — Srčne pozdrave vsem znancem in prijateljem Kmalu na svidenje. Metalcu granat in min: čtv. A. Novak, Novomesto; des. Fr. Hrovatič, Mokronog; deset. J. Kerstein, J. Udovič, Trebnje; podd. Ant. Perko, Zagradec; A. Cjuha, Dobra; Danijel Zidaršič, Bučka; Jurij Glavič, Žužemberk; Fr. Rebolj, Leopold, Kavčič, Radgona; Fr. Novak, Dobrič. — Pionirji 17. pp. Cesarjeviča so poslali razglednico s fotografijo, ki kaže 18 mož, v sredi njih pa tri muzikante. Des. Al. Bitenc je napisal to-le spremstvo: »Dragi Domoljub! Ne misli, da

nas je že sneg popolnoma zamedel. Kakor razvidiš iz slike, se še glibjeje in ne izgubimo ne poguma, ne veselja. Našim borilcem za slobodo o kličemo: Naprejšo za črtni potile! Pozdrav Jugoslav-klubul« (Slika smo položili v izložbeno okno. — Op. uredništva.) — Slovenski trdnjavski topničarji, sedaj začasno na cesarskem Dunaju, pošiljajo vsem enaj. čitateljem tega lista, kakor tudi vsem Gorncjem, posebno pa Gorenjakom iskrene pozdrave. V nadi na skorajšnji konec vojne vam kličemo: Na svidene v divni Gorenjski! Jernej Aleš, des., Ivan Seljak, des., Ivan Grašič, Nožice pri Kamniku. — Najiskrenejše pozdrave pošiljajo vsem fantom in dekletom slovenski fantje in močje z ruskega bojišča in kličejo: Na svidenje! Lakomnik Franc, Jamar Jakob, Renča Franc, Strubel Anton, Ružič Grgo, Kecek Franc. — Srčne pozdrave pošiljajo vojakji 17. pp. svojim staršem, bratom, sestram in sorodnikom in prijateljem ter bralcem »Domoljuba«: Kapus Lovro iz Kamne gorice; Leon Kosmač, Dovje; Jos. Stražičar, Sava; Janez Zevnik, Prebatovo, Jarc Anton, Smokuč Jožef, Sv. Križ; Berus Jožef, Globodoh. — Iskrene pozdrave pošiljamo »Domoljubu« in vsem Slovencem in Slovenkam. Imamo se dobro zdravi smo tudi. Četovodja Franc Bolka, desetnik Gorjan Karel, poddesetniki: Janko Pangerčič, Bačar Anton, Trček Anton. Pešci: Abram Alojzij, Pokorn Janko in Peternej Franc; vsi pri oddelku ročnih strojnih pušk. — Srčne s cvetkami okrašene pozdrave pošiljamo z visokih in belih pečin vsem poštenim dekletom iz Vremske doline. Na skorajšnje svidenje! Alojzij Cerkvenik, Škoplje pri Divači; Fr. Samsa, Lokev; Raf. Črnologar, Idrija.

Poplačan... V Amsterdamu je padlo bogatemu, a skopemu trgovcu v glavo, da bi se dal naslikati. Najel je slikarja, ki se je z njim pogodil za 12 zlatnikov. Čez nekaj tednov je bila slika gotova in trgovcu docela podobna. Ugajala mu je, a škoda se mu je zdela denarja, zato jame grajati in slednjič reče, da je slika vsakemu bolj podobna, kakor njemu. Slikar vzame podobo, gre domov ter naslika na trgovčovo glavo norčavo kapo, da je izgledal kot norec; nato pa razstavi tako potvorjeno podobo na javnem prostoru z napisano ceno. Vsakdo je namah spoznal trgovca in se nasmejal na vse grlo. Skopuh toži slikarja. Ta pa izjavlja, da je trgovec pred pričami zagotavljal, da je slika vsakemu bolj podobna nego njemu; slika ne pred očuje njega, marveč norca. Sodnik je slikarju pritrtil, skopuh je pa bil osmejen in osramočen.

Straža. Pri nekem skladišču za smodnik pravi vojak, ki je stražil, nekemu mimoidočemu kadičcu: »Cujte, vrzite takoj proč svojo smotko; ali ne vidite, da je kaditi prepovedano?« Gospod: »Kaj je tukaj tako nevarno, da se kaditi ne sme?« Stražnik: »No, pa še vprašate! — Še »šnoflatie« je prepovedano!«

Kmetje in meščani
zavarujte svoja posestva
in svojo obrt proti uni-
čevalnim načrtom sovraž-
nikov s podpisovanjem
VII. vojnega posojila.

Za razvedrilo.

Prekosil ga je. Neki Američan je opisoval, kako velika vročina je bila v Ameriki. Rekel je: »Pri nas je bilo tako vroče, da so se muham letalnice posmodile«. — »O, to še ni nič posebnega,« ga točno zavrne premeteni Irec. »Pri nas smo morali preteklo poletje kokoši z ledom krmiti, da niso nesle kuhanih jajc.«

Predpravice. »Vsak stan ima svoje težave,« tolaži čevljarški vajenec svojega tovariša, ki ga je mojster naščkal: »Kralje mazilijo, advokate »mažejo«, nas pa »biksajo«. — A: »Moj oče je stražnik na konju.« — B: »Ali je zaradi tega kaj na boljem?« — A: »O, seveda. Kadar je kakšen pretep ali so demonstracije, se lahko veliko prej umakne, kakor stražnik-pešec.«

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Vprašanja in odgovori.

N. K. — Št. Rupert: Postava, da dobe podporo tudi svojci onih avstr. državljanov, ki so pridržani v ozemlju naših sovražnikov, je bila proglašena že pred tedni. Reklo se je, da velja tudi za svojece onih državljanov, ki so v Ameriki, dasi Združene države Avstriji še niso spovedale vojke. Treba bi bilo torej vložiti prošnjo pri komisiji na glavarstvu. Čujemo pa, da takih prošni kljub temu ne rešujejo ugodno z izgovorom, da delajo naši ljudje po ameriških tovarnah strelivo za naše sovražnike. Seveda niso vsi po tovarnah, nekaj jih je pa gotovo — in na te pade krivda če trpe svojci po domovini. Zapisali smo tako, kakor se nam je sporočilo.

Fr. K. — Laze: Prečitajte natanko razlago zakona o vzdrževalnosti v 31. štev. »Domoljuba« str. 361 in 362. Če komisija sama ni nakazala, pa vložite novo prošnjo za povisek z dokazilom o upravičenosti do poviška.

F. R. — Kočevje: V tem slučaju bi po naši sodbi vojaška oblast morala dati potrdilo, da ste popolnoma prosti, ali pa vsaj posebno dovoljenje.

K. R. — Cerklje: Zadnjič smo pomotoma omenjali, da nemško-slovenskega slovarja ni več dobili. Slučajno ga takrat, ko smo v Katoliški Bukvarni vprašali zanj, ni bilo v prodajalni, v zalogi ga še dovolj. Dva zvezka nemško-slov. slovarja (Wolf-Cigale) staneta broš. 7 K 70 vin. vezana 12 K. Slovensko-nemški slovar (Wolf-Plöteršnik) v dveh zvezkih stane 16 K. v vezavi 24 K.

N. K. — Šofja Loka: Temu je krjiva slaba kri; z zunanjimi mazili se navadno ničesar ne doseže, morda še škoduje. Za prenovljenje krvi se navadno svetuje poleg zdrave hrane, gibanje v svežem zraku. Koristiti bi utegnili tudi čaj iz sledečih rož: žajbelj, rožmarin, rman, preslica, brinjeve jagode, trpotec, pelin, koprive, taventirože. Od vsake se vzame nekoliko lističev in skuha čaj, na dan se sme zaužiti par čašic. Tudi umivanje s takim čajem ne bo škodilo.

Gdč. T. — P. v.: Pojasnilo na prvem mestu »Domoljuba« med odgovori.

M. M. — Trebnje: Poslovil ne moremo sprejemati v list, ker bi večinoma gospodom duhovnikom samim ne bilo všeč.

J. B. — Predvor. Na Romunskem je pač dovolj posestev, ki išče vlada zanje večjih oskrbnikov in upraviteljev; a za tako službo se je treba izkazati s spričevali, ki jamčijo za sposobnost in znanje. Kje se je treba zglasiti, v razglasu ni bilo povedano. Zaenkrat bi kazalo povprašati pri glavarstvu.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 14. novembra: 22. 84. 46. 74. 58.

Dunaj, 17. novembra: 29. 59. 69. 13. 24.

SKRIVALNICA.

Kaj bo, kaj bo! Vojska trda ne poneha zlepa, zgrda. Ni kofetka, ni sladkorja, — komaj trda kruhka skorja. Saj kot trska smo že suhe, ni znebiti se naduhe. Kaj bo, kaj bo, če ne neha vojska grda. Kje uteha? ... Ni veselja, ni več smeha. Ko sta ženski modrovali, hude čase obsojali, kužek lačen prosil milo, da dobil bi že kosilo. Prav pokonci se postavi, Starki skor v nevoljo spravi.

Književnost.

7 pogrebnih pesmi za mešani zbor zložil Anton Foerster, op. 91. Cena 1 K 80 vin. Ta zbirka je izšla v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani kot ponatis iz »Cerkvenega Glasbenika«. Že skladateljstvo ime nam jamči, da bo našla ta skladba med slovenskimi pevskimi zbori mnogo odjemalcev.

Ocena v »Cerkvenem Glasbeniku« nam pove, da je zbirka za naše zборе povsem prikladna.

Svetobor. Povest iz konca enajstega stoletja. Spisal Peter Bohinjec. Cena 2 K 80 vin. Založila Katoliška Bukvarna. — Ta mična povest iz slovenske zgodovine bo našla mnogo vernih čitateljev, saj se tako prijetno čita, da te naveže nase z vso silo in knjige ne moreš odložiti, dokler jo nisi prečital. Škoda, da se dobi knjiga samo broširana, vezati jo pri današnjih razmerah ni mogoče.

Kratka slovnica ruskega jezika. Sestavil M. Hostnik. V platno broširano 1 K 80 vin.

Ročni rusko-slovenski slovar. Sestavil M. Hostnik. V platno broširano 5 K.

Obe knjigi ima Katoliška Bukvarna na razpolago; marsikdo bo segel po njih, ker se med vojsko širi zanimanje za razne slovanske jezike. Sestavljeni sta zelo te-

meljito, praktično pa posebno za to, ker se ozirata le bolj na razliko med ruskim in slovenskim jezikom in so v slovarju izpuščene besede, ki so v obeh jezikih enake, tudi slovnica izpušča pravila in oblike, ki so lastne obema jezikoma. Knjigi sta vsled tega tem bolj temeljiti in za Slovence samouka zelo porabni.

Perotinar. Mesečnik za umno perotinarstvo s priveskom za umno rejo vseh malih domačih živali. Urejeval A. Lehman.

Slovensko slovstvo gbčutno pogreša dobrih knjig za razne panoge kmetijstva in gospodarstva. Naše gospodinje čutijo prav posebno potrebo po temeljiti knjigi o kurjereji, katera je dandanes zelo dobičkanosna tudi za manjša gospodinjstva. Enotne knjige vsled vladajočih razmer med vojsko ni mogoče tiskati.

Mesto take knjige pa bo prav izvrstno služil list Perotinar, ki je izhajal v letih 1906 do 1908, prvotno v Trzinu, pozneje pa v Ljubljani; na razpolago sta v Katoliški Bukvarni v Ljubljani prva dva letnika po 2 K 70 vin., od III. letnika pa 7 številk za 2 K.

Nasproti glavne pošte
v Ljubljani 15

kupiš po ceni in dobro zlatino, dobrodoče švicarske ure, uhane, prstane, svetiljnice l. t. d.

Kupim
staro zlato, briljante, srebro po visokih cenah.

Lastnik tvrdke: **F. Cuden Sin**
samo v Selenburgovi ulici štev. 7.

Solida gostoljub!

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri- meša 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a rodilni prašek. „Mastin“ paket velja 1 K, 5 paketov 6 K, poštnine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zreži.

Glavna zaloga:

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. „rujavo mazilo“. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 1-60, veliki K 3- — porcija za rodbino K 9- —. Zaloga za Ljubljano in okolice: **Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Martijun trg. 1520**

Srbež

lišaji,
garje,
pege

In druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolnoma brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3.50, dvojno-velik lonček K 6.—. Dalje Paratol-posipalni prah, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlja K 2.50.

Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri trdkih
Lekarja M. Kleina
Paratol-Werke, Budapest VII-10.
Rózsa ut. 21.

Kupujte v Kalotiski Bukvarni!

Naznanjamo,

da kupujemo blagajne našega izdelka pod zelo ugodnimi pogoji. »National Register-Kassen G. m. b. H. Dunaj, VII, Siebenstern-gasse 31.

500K

Vam plačam ako Va-

ših kurjih ocev, brada-
vie in trde kože tekem
3 dni s korenino brez
budeš in odpravi
RIA-BALSAM.
Cena lončku z jamstvenim
pismom K 2.75, 3
lončki K 5.50, 6 lonč-
kov K 8.50.
Kemény Kaschau
(Kassa) L, poštni predal
15.680 Ugraz.
100.000 zabvalnic.

Sprejme se v strojno

pomočnik in učenc

poštenih starišev. Popolna oskrba v hiši. Na-
stop takoj. Oglasiti se je pri g. JOS. PRASNI-
KAR, p. Medija - Izlake.

Te dni izide

krasno opremljen slovenski

vojaški koledar

z naslovom 2075

Slovenski vojak.

Sestavil in založil Jan. N. Jeglič.

Neobhodno potrebna knjižica za vsakega slo-
venskega vojaka.

Slovenski vojaki, segajte po svojem koledarju,
prvem te vrste na Kranjskem; soproge, sestre,
hčera, ne pozabite za svoje drage omisliti knji-
žico, ki jo vsak vojak nujno potrebuje.

Zelo primerna za darilo!

Dobiva se v **Kafol. Bukvarni** v Ljubljani.
Cena s poštnino vred 1 K 20 v.

Izšel je

novi cenik

s koledarjem in vajnimi urami
po najnižjih cenah. Tudi po post-
zastonj. Na obilni obisk v ljudno
vabi

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Poziv!

Trgovci, obrtniki, uradniki, posestniki, urokojenel!

Vsi, ki hočejo pokazati svoje patrijotično
mišljenje, naj blagovolijo poslati svoje
prijave za sprejem posredovalca pri
podpisovanju vojnega posojilnega za-
varovanja, **Kranjski deželni podružnici**
niže avstr. deželne življenjske in rentne
zavarovalnice v Ljubljani, Marije Te-
rezije c. 12.-II. Potrebne tiskovine in po-
jasnila takoj pošljemo. Za trud posebej
odškodujemo.

kajnit Posušene gobe - jurčke

Kalijeve soli tudi v spomladi ne bo.
Kdor rabi kajnit, naj takoj piše na:
FR. MULEC, Graz, Felix Dahnplatz 6.
Sprejemajo se samo naročila na celi
vagon.

kupujem še vedno po najvišji ceni. **Zajamčeno pristahe uzorce v težji 1/4 kg mi**
lahko usak čas pošijete po pouzetju zneska 10 krov. Obenem s pošiljatvijo mi
po dopisnici naznanite množino gob in
ceno za 1 kilogram. Bodite uverjeni, da
ne boste nikjer bolje postreženi kot pri

Frančiški Opeka, trgovki na Urhniki.

Hočete sodelovati na reševanju neumnih duš?

Kupite

KLAVERJEV KOLEDAR 1918

To je pravi misijonski kole-
dar, katerega naj bi imeli v vsaki hiši in družini. Lepo in po-
doro mladino. Tudi našim vrlim vojakom, posebno ranjencem po bolnišnicah in
lazareti, bo Klaverjev koledar zvest tovariš in prijetna tolažba v težkih urah.
Jako ganljive kot tudi zabavne povestice s slikami so vzete iz misijonskega
življenja, in kažejo ideal krščanske ljubezni. Naj omenimo povesti: „Dobri pastir“,
„Misijonar kot zobozdravnik“, „Misijonarjev kuhar“, „Bičanje preide, Jezus pa
ostane“ itd. — Izmed lepih slik bi ljube bralce posebno znale zanimati sledeče:
„Slika afrikanskega malika (iz afrik. muzeja v Solnogradu), „Skof Cenec na obisku
pri črnem glavarju“, „Trije srečni prvoobhajanci v starosti 75, 3 1/2 in starih let“.
1 koledar stane 40 vinarjev poštne prosto; kdor pa naroči cel
tucat (12 kosov) ali več, dobi pri
vsakem tucatu en koledar zastonj.

Naročila sprejema

Družba sv. Petra Klaverja
Ljubljana, Pred škofijo 8.

2847

Modrovino izdeluje se proti plačilu iz obeljenega kmečkega platna v kosih po 15 metrov v temni ali svetli modro-beli barvi, temno-modrem - zelenem, ali dvojno modrem tisku tovarna za modrovino

J. PINTERITSCH, Velikovec, Koroško.

Bogati vzorci na razpolago. Surovo ali neobeljeno, kakor tudi pol volneno platno (raševina) gladko barvano v modri, zeleni, rjavavi, sivi, pepelnasti barvi.

Framydol je sredstvo za pomijanje in sive lasne in brade za trajno temno pobarvanje. 1 steklenica s poštno vred k 2.70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči bleda lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštno vred k 2.40. Povzete v vinar ev več. Naslov za naročila

JAN GRULICH, drožerija pri angelu, Brno 541, Morava.

Čudovito šilo za šivanje le K 4.50

Nase čudovito ročno šilo za šivanje šiva tako uslo prešivne vbuje kot šivalni stroj. - Navveča iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in šiveti usnje, raztrgane čevlje, kumsko o remo, kožnove no, preproge, pokrivala za ozeve, šotore klobočevino, plašče za košara vreče, platno in vsako drugo močno biano. Dobrota za rokodelce, kmete in vojske. Neobhodno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo tanka voaraba, jamstvo za sorabnost. Mnogo polivalnih pisem. Cena komol. šila s sukancem, 3 raznimi šivankami in porabnim navodilom k 4.50, s kosi K 13. 5 kosov K 21. Pošilja po povzetju, (na boljšice proti pred plačilu).

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hessegasse 13-404.

Suhe gobe (jurčke)

lepo sušene kakor tudi prazne vreče, brinjevo oja, lesnike in orehe

kupuje po najvišjih dnevni cenah

M. Rant, Kranj

prva eksportna tvrdka deželni in gozdnih pridelkov. 2092

Modrovino (druž)

iz papirja pisano in gladko, papirnato spago, cikle in železne in usniate ščitnike za podplate razpošilja na debelo in drobno po najnižji ceni

veletrgovina

R. STERMECKI, Celje.

Vzorci in cenik se letos ne razpošiljajo.

Razširja te „DOMOLJUBA“!

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neugodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud z vojno riziko, otroških dot, rentne in ljudska neugodna in jamstvenz zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. - Prospekti zastoj in poštnine prosto. Spособni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1917

Sijajno bodočnost

ima to turške in nove srečke avstrijskega Rdečega kr za vsak njihove vedno zvišujoče se generne vrednosti! Vsaka srečka zadene! Glavna dobika 2107 znasala čez

1,000,000 kroni

Natančno poučilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Automatična past

za podgane K 6.20, za miši K 4.30, love brez nadzorstva do 40 fi-vali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „Rapid“ vjane na ti-soče ščurkov v eni noči, po K 5.90. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zanvalnic Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 80 v. Izvoz. tvrd. Tintner, Dunaj III., Neulingg. 26-L.

Brinje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in manjših množinah tvrdka 2353

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neodmejeno zavezo v Ljubljani

sprejema prijave na

sedmo 5 1/2% avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5 1/2% amortizacijsko državno posojilo **K 91.54**

II. davka proste 5 1/2% dne 1. avgusta 1926 vračljive državne zakladnice **K 94.—**

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.

Vojna zapestna ura

natančno regul. in re-
dica. Nikal ali jeklo K
12 — 16 — 20 — s radij.
svetiln. kazal. K 16 —
20 — 24 — v sreb. okr.
K 12 — 16 — 20 — s rad.
svet. kaz. K 20 — 24 —
sreb. zap. ura na elask.
K 20 — 24 — 28 — 14 k.
slana zapestna ura na
elask. K 100 — 120 —
140 — slatno pismeno

jamstvo. Pošlja po povzetju. Nikal rizično! Zamena
dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur **JAN KONRAD**

c. m. kr. dvorni založnik Hriča št. 1545 (Češko.)
Na željo se vsakomur sastonj pošlje moj glavni cenik.

Zastonj dobi vsak na za-
je.

mo glavni ka-
talog ur, stro-
brnice, zlatni-
ne, godbenih
predm. Violine
in više. Dobre
bar. po K 14, 20,
25, 16, 25, 35, 50.
2 vrstno harmonike po
K 70, 80, 100, 120; zvrstno
harmonike po K 180, 200,
240, 280. Zamena do-
voljena ali
denar nazaj.
Pokiljat. po
povzetju ali
predplačilu
Razpošiljal-
nica

JAN KONRAD, c. l. kr. dver.
dob. West/Brüx/Št. 1750, Češko.

**Kuverte s firmo,
pisma,
račune itd.**

izvršuje natančno
po naročilu

**Katoliška
tiskarna
v Ljubljani.**

Suhe gobe,

črno in rdečo deteljo, kumno, janež, röpno,
korenjevo, razna travna in druga domača se-
mena, prazne vreče kakor tudi vse vrste pri-
delkov kupuje **SEVER & URBANIČ**, Ljubljana,
Wolfova ulica 12.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom **posojila** proti poroštvu, zastavi živ-
ljenjskih polic, posestya, vrednostnih papirjev ali proti
zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 $\frac{1}{2}$, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ letih v
odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v **Ljubljani,**
Kongresni trg šte. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519 848 40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ %

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži,
ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,089.850 kron.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „IKO“ ura

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojstirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju **Neugajajoče** zamenjam!

Kovinske ure po K 22— 26— 32— 40— 60.—
Srebrne ure po K 48— 54— 60— 70— 90— 100.—
Kovinske verižice . . po K 2— 3— 4— 6— 10—
Usnjate verižice . . . po K 1 60 2 80 4 80

Zlata in srebrna v bogati izbi!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem
krasnem ceniku, katerega zahtevajte zastonj in poštine prosto.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.